

деятельности государств. Украина также стоит на пороге изменений - проходят кардинальные превращения в социально-экономической и политической сферах. Среди основных направлений дальнейшего развития нашего государства есть реформирование судебной власти, в рамках которой, значительное внимание уделяется вводу института частных исполнителей.

Ключевые слова: исполнитель, государственный исполнитель, частный исполнитель, институт частных исполнителей, принудительное выполнение решений.

Saiko L.Yu., Lyashenko V.V
Sumy State University

LEGAL ASPECTS OF INTRODUCTION OF THE PRIVATE EXECUTIVES INSTITUTE IN UKRAINE

Summary

Today, the only body authorised to carry out implementation of decisions of courts and other jurisdiction authority in Ukraine is the State Executive Service. However, the low percent of implementation of the marked executive documents results in the discredit of the judicial and public authorities and generates sense of impunity for people. The violated legal rights and interests of citizens are not really recommenced. All over the world there takes place reformation of society, power and strategies of activity of the states change. Ukraine stands on the threshold of changes: in socio-economic and political spheres there take place cardinal changes. Among basic directions of further development of our state there is reformation of judiciary. Within its framework, considerable attention is paid to the introduction of institute of private executives.

Keywords: executive, state executive, private executive, institute of private executive, force implementation of decisions.

УДК 347.68

СПАДКОВИЙ ДОГОВІР В СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОРІВ

Скопиченко О.В.

Інститут післядипломної освіти
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Аналізуються підходи до визначення юридичної характеристики спадкового договору. Розглянуті основні ознаки договору, які визначають його місце в системі цивільно-правових договорів. Обґрунтовано ознаки спадкового договору як одностороннього, консенсуального, оплатного або безоплатного, довготривалого, алеаторного договору.

Ключові слова: цивільно-правовий договір, система цивільно-правових договорів, юридична характеристика договору, спадковий договір, відчужувач, набувач.

Постановка проблеми. Договір є однією з найпоширеніших підстав виникнення зобов'язань. Як різновид юридичних фактів він належить до числа правомірних дій, що вчиняються з волі його учасників і спрямовуються на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав або обов'язків. У сукупності цивільно-правові договори утворюють єдину систему нормативних приписів можливої поведінки суб'єктів. Система цивільно-правових договорів як єдина система зі складними взаємозв'язками її елементів характерна як внутрішньою єдністю, так і диференціацією договірних відносин, що зумовлена особливостями конкретних майнових відносин, опосередкованих договорами [4, с. 639].

Стан дослідження. Проблемам систематизації цивільно-правових договорів та спадковому договору зокрема, присвятили свої праці відомі дослідники С. Бичкова, М. Брагінський, В. Вітрянський, В. Васильченко, О. Дзера, О. Захарова, Ю. Заїка, Є. Рябоконь, Н. Кузнєцова Ю. Романець, С. Фурса та ін., однак вони не втратили актуальності.

Актуальні проблеми дослідження зумовлені тим, що навколо нового інституту існує чимало дискусійних питань, оскільки спадковий договір належить

до числа новел цивільного законодавства України, природно, виникли певні труднощі при з'ясуванні його сутності, значення, правової природи та місця у системі договорів цивільного права в Україні. Актуальність теми підвищується у зв'язку з тим, що на практиці виникає чимало питань, пов'язаних з укладенням спадкового договору, його змістом та виконанням, які досі потребують теоретичного та законодавчого уточнення.

Метою даної статті є з'ясування поняття, сутності та значення інституту спадкового договору в системі цивільно – правових договорів, особливостей визначення предмета та суб'єктного складу спадкового договору, його місце в системі цивільного права України, визначити ознаки та істотні умови цього договору, виявити особливості, пов'язані з виконанням даного договору, права та обов'язки сторін договору.

Виклад основного матеріалу. Спадковий договір отримав своє визнання з часів рецепції римського права у європейські правові системи. Римське право не допускало Спадкового договору у спадщині, воно оголошувало недійсними будь-які договори, які обмежували волю заповідача, і навіть договори про відмову від спадщини, що повинна була відкритися.

Будучи невідомим римському приватному праві, спадковий договір вперше з'являється, імовірно, в Німеччині в період формування так званого німецького римського права, тобто національного права Німеччини, заснованого на головних правомірних традиціях римського права. Цей висновок підтверджується як дореволюційними, так і сучасними цивільно-правовими дослідженнями. [7, с. 1146].

У Стародавньому Римі, як свідчать джерела, іноді зустрічалися договори щодо спадкування – *pacta de secessione futura*, але все ж вони не мали юридичної сили. Так, у своїх конституціях імператори Діоклетіан і Максиміліан зазначали нікчемними договори щодо призначення спадкоємця. Аналогічно не мали юридичної сили й договори щодо відмови від права спадкування. Таким чином, вказані договори не знайшли свого визнання в римському праві. Причина такого негативного ставлення до цих договорів міститься в першоджерелах римського права. Так, за висловом відомого римського юриста Ульпіана, такі договори вважалися *contra bonos mores*, що пояснювалося намаганням законодавців попередити вбивства в гонитві за спадщиною.

Спадковий договір, який належить до числа новел, запроваджених Цивільним кодексом (ЦК) України [8, с. 356], є водночас і одним з найбільш суперечливих його інститутів. Обґрунтування доцільності створення спадкового договору у ЦК України було пов'язане з необхідністю розширення правоздатності учасників договірних відносин і цілком вписувалося у ідею збільшення типів договорів. При цьому розробники проекту ЦК України звертали увагу на те, що сфера застосування спадкового договору на практиці не буде широкою, вона стосуватиметься, головним чином, подружжя та інших осіб, які спільно проживають і не мають дітей.

Натомість сучасний стан розвитку цього інституту засвідчує постійне збільшення кількості спадкових договорів, що посвідчуються нотаріусами, а також те, що сторонами цього договору нерідко виступають інші особи, окрім зареєстрованого та фактичного подружжя: батьки і діти, особи, не пов'язані між собою кровною спорідненістю тощо [6, с. 62-63].

Підстави усе зростаючої популярності спадкового договору потрібно шукати в його правовій природі, в тих можливостях, які створюються цим договором для його учасників.

За визначенням спадкового договору «одна сторона (набувач) зобов'язується виконувати розпорядження другої сторони (відчужувача) і в разі його смерті набуває право власності на майно відчужувача» (ст. 1302 ЦК України).

З'ясування місця спадкового договору у системі цивільного права України має не тільки велике теоретичне, але й важливе практичне значення. Від того, до якого типу та виду договорів належить спадковий договір, залежить можливість застосування до регулювання відповідних відносин, пов'язаних з ним, загальних положень про певний тип договору, аналогії закону тощо.

З'ясовуючи це питання, спочатку слід звернутися до загальних положень про класифікацію договорів в сучасному цивільному праві, яка у науковій та навчальній літературі здійснюється за різними підставами. Але почати таку характеристику з метою визначення видової приналежності спадкового договору, на нашу думку, доцільно із вказівки на ті види та різновиди договорів, що згадуються в цивільному законодавстві, передусім, у Цивільному кодексі України 2003 р., котрий, разом з тим, містить і спеціальні положення про спадковий договір.

В залежності від наявності і характеру підстав класифікації договорів такі підстави можуть бути поділені на три групи:

1. Види договорів, які прямо вказані у законі або безпосередньо слідує з положень актів цивільного законодавства;

2. Види договорів які прямо не вказані у законі, але безпосередньо слідує з положень актів цивільного законодавства;

3. Види договорів, які не передбачені законом і безпосередньо не слідує з положень актів цивільного законодавства, але є поширеними у класифікаціях, що пропонуються в юридичній літературі.

Що стосується першої групи (тобто видів договорів, прямо передбачених законом), то у ЦК України 2003 р. у його главі 52 прямо або у контексті викладу загальних положень цивільного законодавства названі декілька видів договорів.

Так, у ст. 626 ЦК, спеціально присвяченій поняттям та умовам договорів, згадується про існування таких видів договорів, як односторонні договори, двосторонні договори, багатосторонні договори; відплатні договори.

Зокрема, в інших нормах цієї ж глави 52 ЦК України йдеться про публічні договори (ст. 633), договори приєднання (ст. 634), попередні договори (ст. 635), договори на користь третьої особи (ст. 636).

Звідси слідує, що Цивільний кодекс України розрізняє: 1) односторонні, двосторонні та багатосторонні договори; 2) відплатні та безвідплатні договори; 3) публічні та приватні договори; 4) основні договори та договори приєднання; 5) остаточні та попередні договори; 6) договори на користь його учасників (кредитора) та договори на користь третьої особи.

Як зазначалося, у залежності від характеру розподілу прав і обов'язків між учасниками договору останні поділяються на односторонні, двосторонні та багатосторонні договори (частини 2, 3 та 4 ст. 626 ЦК України).

В юридичній літературі ще й досі тривають дискусії щодо питання належності спадкового договору до одностороннього чи двостороннього договору.

Автори науково – практичного коментаря до цивільного кодексу (за редакцією Є. О. Харитонова, О. М. Калітенко) – стверджують, що «спадковий договір є двосторонньо зобов'язуючий, для якого характерне волевиявлення двох сторін, заснованих на диспозитивних засадах» [9, ст.1302]. Таку ж позицію займають Ю. Заїка [3, с. 116], А. Євстігнєєв [2, с. 38], які характеризують спадковий договір як двосторонній, оскільки правами та обов'язками наділяються обидві сторони.

Автори іншого науково – практичного коментаря до цивільного кодексу (за редакцією В. М. Коссака) вважають спадковий договір «одностороннім договором, оскільки обов'язки має лише одна сторона – набувач».

А от З. В. Ромовська взагалі не вважає Спадковий договір двостороннім: «у ст. 1302 ЦК не визначені обов'язки відчужувача. І це не є помилкою. Справа в тому, що спадковий договір, будучи двостороннім правочином, одночасно є одностороннім договором. Відчужувач у спадковому договорі не має обов'язків – це пояснюється особливістю даного інституту» [5, с. 16].

Такі протилежні міркування науковців щодо спадкового договору викликають багато труднощів як у теоретичному плані його розуміння, так і на практиці.

Оцінюючи спадковий договір ми погоджуємося з позицією В. В. Васильченко [1, с. 115-119], який

наголошує на тому, що правами та обов'язками наділені обидві сторони спадкового договору: набувач з одного боку, набуває право власності на майно відчужувача, має право вимагати розірвання договору в разі неможливості виконання ним розпоряджень відчужувача, а з іншого – зобов'язаний належним чином виконувати відповідно до договору розпорядження контрагента. Відчужувач має право робити певні розпорядження, вимагати від набувача вчинення визначених умовами договору дій майнового або немайнового характеру тощо, але з іншого боку на нього покладається обов'язок не відчужувати майно, визначене спадковим договором. Саме на підставі ознак двосторонності спадкового договору не можна скасувати або змінити в односторонньому порядку за життя відчужувача, як це має місце при заповіті.

Так у ст. 1302 Цивільного кодексу згадується про обов'язок лише набувача і нічого не говориться про відповідний обов'язок відчужувача. Що ж стосується права набувача на набуття права власності на майно відчужувача, то воно не пов'язане із обов'язком відчужувача передати це майно, оскільки виникає тільки в разі смерті відчужувача.

Крім того, у главі 90 ЦК України згадується лише про обов'язки, але не про права набувача. Зокрема, у ст. 1305 ЦК України йдеться про те, що набувач у спадковому договорі може бути зобов'язаний вчинити певну дію майнового або немайнового характеру до відкриття спадщини або після її відкриття.

Що стосується, ніби, права набувача на розірвання договору (1308 ЦК України), то тут мається на увазі не право набувача за договором, а можливість розірвання договору (тобто, припинення прав і обов'язків, які з нього виникли або могли виникнути). До того ж, розірвання спадкового договору відбувається не набувачем, а судом, що також свідчить на користь того, що йдеться не про здійснення права за договором, а саме про його припинення. В іншому разі не було б необхідності спеціально згадувати в законі про рішення суду, оскільки захист цивільних прав при їх здійсненні є загальним правилом, встановленим Конституцією України та Цивільним кодексом.

З врахуванням усього викладеного можна зробити висновок, що спадковий договір не є двостороннім, оскільки одна його сторона (набувач) має лише обов'язки, а інша (відчужувач) – лише права. Таким чином, це односторонній договір, передбачений частиною 2 ст. 626 ЦК України.

Спадковий договір є консенсуальним. Такий правочин набирає чинності з моменту його укладення і створює юридичні наслідки не зі смертю відчужувача, а з моменту досягнення згоди сторін з усіх істотних умов і вчинення цього правочину у письмовій формі та нотаріального посвідчення. Саме з цього моменту виникають права та обов'язки сторін.

У цьому відношенні цілком слушним є обґрунтування в літературі консенсуального характеру спадкового договору, оскільки момент його укладення пов'язується з досягненням сторонами угоди за всіма істотними умовами і тягне за собою виникнення цивільних прав та обов'язків контрагентів після втілення правочину у встановлену ст. 1304 ЦК України нотаріальну форму. У зв'язку з цим незрозумілим і таким, що суперечить чинному законодавству, є сформульований окремими авторами висновок про те, що обов'язок відчужувача за цією статтею сформульовано так, начебто йдеться про реальний договір.

За своєю сутністю спадковий договір є відплатним. На користь такого висновку свідчить та обста-

вина, що набувач в разі смерті відчужувача набуває право власності на майно останнього, і таким чином отримує повну або часткову компенсацію за витрати, зроблені ним у процесі виконання розпоряджень відчужувача.

Така особливість спадкового договору пояснюється, по-перше, тим, що він передбачає виконання обов'язків, конкретно встановлених договором, до або після смерті відчужувача, але право на майно відчужувача виникає лише після смерті останнього. По-друге, спадковий договір є підставою виникнення алеаторних зобов'язань, тобто, зобов'язань з невизначеним змістом стосовно витрат, яких може зазнати боржник.

За цією ознакою спадковий договір відрізняється від заповіту, який є безоплатним правочинном. На спадковий договір, як і на будь-який інший правочин, розповсюджуються загальні вимоги щодо їх дійсності, додержання яких є необхідною умовою його чинності. Так, відповідно до ч. 1 ст. 203 ЦК зміст правочину не може суперечити Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також моральним засадам суспільства. Це не зайве підкреслити у зв'язку з тим, що в останній час в юридичній літературі з'явилася точка зору, згідно з якою спадковий договір на підставі норм загальної частини є недійсним (ст. 27 ЦК України), бо цей договір обмежує правоздатність фізичних осіб. На підтвердження цієї позиції наводиться думка, що такий договір обмежує можливість відчужувача розпоряджатися за життя своїм майном, визначеним у договорі, і позбавляє його можливості розпорядитися ним на випадок смерті шляхом складання заповіту, бо цей заповіт буде недійсним. Слід погодитися з думкою авторів, які вважають дану точку зору не достатньо обґрунтованою. Як справедливо зазначає С.Фурса, необхідно враховувати реальність прав на речі, оскільки право власності на річ може мати обмеження, визначені у законі або договорі. І тут йде мова про обмеження не правоздатності, а лише кількості майна, що може залишитися після смерті громадянина у спадщину. Навряд чи можна вважати прийнятною і думку Т.Коваленко, що цей договір являє собою спробу позбавити певних спадкоємців (зокрема, тих же малолітніх, неповнолітніх, непрацездатних дітей) одержати так звану «обов'язкову частку» і «обійти» зазначену норму, щоб залишити їх ні з чим.

Характерні ознаки спадкового договору свідчать про те, що він належить до основних договорів, тобто, до тих, що є основним актом, котрий чітко і повно визначає права і обов'язки сторін такого договору.

Істотною умовою спадкового договору є насамперед його предмет, яким згідно з диспозицією зазначеної статті є майно відчужувача. Відповідно до ст. 190 нового ЦК таким майном може бути окрема річ або сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Внаслідок цього, спадковим договором може встановлюватися лише речове право, а саме виключно право власності набувача.

Виходячи з наведеного, слід констатувати, що не можуть бути предметом цього договору особисті немайнові права, речові права на чуже майно (емфітевзис, суперфіцій, сервітути) тощо. Даний аспект є однією з істотних підстав для твердження, що відносини зі спадкового договору, незважаючи на його задекларовану назву, не є за своєю юридичною сутністю спадковими. У передбачених законом випадках, певне коло особистих немайнових прав може бути об'єктом спадкування тією мірою, якою це необхідно для здійснення успадкованих майнових прав (право на отримання винагороди

за використання твору, право на відтворення, опублікування і розповсюдження авторських творів, право на оформлення винаходу, корисної моделі, право охорони імені автора й недоторканості твору). На користь цієї точки зору говорить, наприклад, і той факт, що на відміну від німецького права, де предметом спадкового договору є встановлення для договірного контрагента саме права спадкування на майно спадкодавця, предметом договору за нашим законодавством виступає виключно майно відчужувача (не говорячи вже про відмінність у визначенні понятійних термінів для суб'єктів зазначених договірних відносин – спадкодавець і спадкоємець у НЦУ та відчужувач і набувач у ЦК України).

Спадковий договір є довготривалим правомочним з ускладненим порядком дострокового припинення і зміни. Цей договір укладається на строк, не менший ніж до моменту смерті відчужувача, чи навіть більший (у разі вчинення дій на виконання особистого розпорядження після смерті відчужувача). За цим договором відчужувач не може його змінити чи скасувати, а також будь-яким чином протягом свого життя розпоряджатися відчуженим майном, якщо інше не передбачено договором або законом. Розірвання цього договору можливе лише за умови, що набувач не виконує розпоряджень відчужувача. При цьому якщо виконання таких дій покладено на набувача лише після відкриття спадщини, то спадковий договір у цьому випадку взагалі неможливо розірвати.

У цьому відношенні такий договір, зобов'язання за яким не виконуються, але який контрагент позбавлений права розірвати, безумовно, обмежує свободу договору як загального принципу цивільного права, цілком слушно відносять до аномальних видів договорів.

Зазначений договір є алеаторним правомочним, оскільки наперед невідомі загальні межі виконання своїх обов'язків, а втрата чи збагачення однієї із сторін залежить від випадку (смерті сторони договору). При цьому алеаторний характер цього договору полягає не стільки в невизначеності загального обсягу належного відчужувачеві зустрічного надання, як у самій можливості його існування (настання). Алеаторний ризик у спадковому договорі несе переважно набувач, оскільки у разі своєї смерті раніше кончини відчужувача він втрачає можливість отримати відчужуване майно у свою власність. При цьому спадковий договір може мати визначений або невизначений обсяг дій майнового або немайнового характеру, які має виконати набувач, якщо це не є перешкодою для вирішення питання про належне виконання або невиконання передбачених умов договору. Тому залежно від характеру і змісту таких дій спадковий договір може мати визначений або невизначений обсяг дій майнового або немайнового характеру. В останньому випадку (при визначеності лише характеру і змісту дій, але не їх обсягу) набувач не знає наперед суму витрат, що йому доведеться зазнати, так само, як не знає, якою буде вартість майна на момент переходу права власності до нього. Наприклад, загальний обсяг надання з боку набувача на момент укладення спадкового договору буде невизначеним у випадках, коли зміст дій набувача становитимуть обов'язки щодо «підкування над відчужувачем», «надання відчужувачеві матеріального забезпечення натурою у вигляді харчування, догляду» тощо. В усіх цих випадках неможливо заздалегідь визначити строк надання такого утримання та піклування, що свідчить про алеаторність такого спадкового договору.

Отже, спадковий договір передбачає виникнення права власності на майно відчужувача виключно під умову настання випадкової обставини (відкладальної умови) – смерті сторони такого договору. Особливість виконання цього договору полягає в тому, що вчинення надання з боку набувача поставлено в залежність від настання визначеного випадку – смерті відчужувача. До моменту настання смерті відчужувача загальний обсяг зустрічного надання залишається невизначеним, оскільки обов'язок набувача вчиняти виконання зобов'язання виникає з моменту укладення спадкового договору і припиняється зі смертю відчужувача.

Спадковий договір за своєю сутністю, очевидно, є абстрактним правомочним, оскільки з нього не слідує підстава, з якої набувач береться виконувати розпорядження відчужувача. Те, що у набувача є мета отримати у власність майно відчужувача, не впливає на оцінку спадкового договору, як абстрактного, оскільки він припиняється смертю відчужувача. Отже, хоча мета отримати право власності тут присутня, але її реалізація знаходиться вже за межами спадкового договору.

Висновки. Підбиваючи підсумок дослідження спадкового договору в новому цивільному законодавстві України, можна зробити наступні висновки:

– Виникненню договірних спадкових відносин сучасне цивільне право України зобов'язане, безумовно, стародавньому римському праву (з тією особливістю, що, власне, у самому римському праві ця правова конструкція не знайшла законодавчої підтримки, але часто застосовувалася у практиці юристів).

– Своїм походженням та становленням в якості окремого самостійного правового інституту, спадковий договір винен романістичній доктрині, головним чином німецькій;

– Сутність спадкового договору згідно ЦК України як інституту договірної, а не спадкового права проявляється в тому, що за таким договором відбувається розпорядження належним відчужувачеві майном ще за життя, але із набуттям набувачем права власності на майно після смерті відчужувача.

– За своїми ознаками спадковий договір є одностороннім, консенсуальним, безоплатним або оплатним, алеаторним, особистого характеру, довготривалим, з ускладненим порядком зміни і дострокового розірвання правомочним з надання послуг під умову відчуження на користь набувача належного відчужувачеві майна на випадок його смерті.

– У спадковому договорі загальний обсяг дій на виконання особистого розпорядження відчужувача не обов'язково повинен бути чітко визначеним, оскільки з цим закон імперативно не пов'язує питання про належне виконання або невиконання передбачених договором умов. Закон допускає диспозитивний підхід у цьому питанні і залишає його вирішення на розсуд сторін спадкового договору. Тому цей договір може передбачати виконання особистого розпорядження відчужувача у вигляді сплати довічних платежів. Спадковий договір, хоч і закріплений у Книзі шостій ЦК «Спадкове право» і має тісний зв'язок з відносинами з приводу посмертного переходу майна, є договором на випадок смерті, а не договором про спадкування. Незважаючи на набуття права власності на майно, відчужувач не успадковує його, а отримує за договором, і тому не може розглядатися правонаступником відчужувача.

– Вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають зі спадкового договору, в подальшому потребуватиме розвитку, який без-

сумнівно викличе практична діяльність правозастосувальних органів (суду, нотаріату). Звичайно не стоятиме остронь від цього процесу і наука цивільного права, перед якою постане питання вирішення багатьох нагальних доктринальних проблем даного цікавого інституту.

Список літератури:

1. Васильченко В.В. Юридична сутність інституту спадкового договору та його місце в системі цивільного права // Право України. – 2003. – № 6. – С. 115–119.
2. Євстігнєєв А. Деякі аспекти спадкового договору // Юридичний журнал. – 2005. – № 10. – С. 38.
3. Заїка Ю.О. Спадкове право України: Навч. посібник. – К.: Істина, 2006. – С. 116.
4. Луць В.В. Поняття, значення та функції договору в цивільному праві // Цивільне право України. Підручник у 2-х книгах. Кн-1 за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – К.: Юнікор Інтер 2004 – С. 689.
5. Ромовська З.В. Проблеми наследственного договора // Юридическая практика. – 2003. – № 44(306) – С. 16.
6. Рябоконт Є.О. Новітні тенденції судової практики у справах щодо спадкових договорів // Нотаріат для Вас. – 2010. – № 10. – С. 62–69.
7. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, Р.А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К.: Юнікор Інтер 2010 – С. 1146.
8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – С. 356.
9. Цивільний кодекс України: Коментар / За заг. ред. Є.О. Харитонова, О.М. Калітенко. – Одеса: Юридична література, 2003. – 1080 с.
10. Янушкевич Е.А. Понятие и содержание завещания // Вестник Удмурдского университета. – 2006. – № 6. – С. 37.

Скопиченко О.В.

Институт послєдипломного образования
Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

НАСЛЕДСТВЕННЫЙ ДОГОВОР В СИСТЕМЕ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ ДОГОВОРОВ

Аннотация

Анализируются подходы к определению юридической характеристики наследственного договора. Рассмотрены основные признаки договора, которые определяют его место в системе гражданско-правовых договоров. Обоснованы признаки наследственного договора как одностороннего, консенсусного, платного или бесплатного, долго-временного, рискованного договора.

Ключевые слова: гражданско-правовой договор, система гражданско-правовых договоров, юридическая характеристика договора, наследственный договор, отчуждатель, приобретатель.

Skopychenko O.V.

Institute of Postgraduate Education,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

INHERITANCE AGREEMENT IN THE SYSTEM OF CIVIL AGREEMENTS

Summary

The approaches to determination of legal description of the inheritance agreement are analyzed. Basic signs of agreement, which determine its place in the system of civil legal agreements, are determined. The signs of the inheritance agreement as one-sided, consensus, payable or free of charge, of long duration, aleatory agreement are determined.

Keywords: civil agreement, system of civil agreements, legal description of agreement, inheritance agreement, alienor, taker.